

אל תקראו את הסיפור מהסוף- קראו אותו מהתחלה!

"אתם שדפדפתם אל סוף הסיפור אתם שנולדתם אליו ודימיתם שהוא כה פשוט וברור וכאילו מובן מאליו,

אתם שזכיתם לעמוד ולכפוף מול גדלות אין לה קץ ותכלה- אל תקראו את הסיפור מהסוף -קראו אותו מהתחלה.

אתם שהגעתם לפרק האחרון וראיתם מהו כבוד מלכים, אתם שחזיתם בנסוע הארון רבבות מהלכים ובוכים.

אתם שזכיתם לגעת, לחפוף לשולי התקופה הגדולה- אל תקראו את הסיפור מהסוף -קראו אותו מהתחלה.

ארוך הסיפור, יש פרקים בו קשים דף ליום דף ליום הוא נכתב. שלוש מאות חמישה ושישים כפול מאה ושבע שנותיו.

וגם אם ראשו השמימה קשור הסולם אלי ארץ מוצב: היה הִיָּה ילד מתחיל הסיפור, ילד קטן להוריו.

היה הִיָּה ילד מתחיל הסיפור, רחוק מן העין רחוק מציבור, -וואביוניק. עיירה קטנה ונידחת הורים ואחים מיטה ותנור ותפילות אם ליידישע נחת.

והיה זה הילד לחיידר צועד עם שאר חבריו מקפץ מרקד -אל הרבי.

חומש ילמדו שם ביחד ואמא בבית, ולב שחרד, בתפילות רק ליידישע נחת.

ארוך השולחן וכולם מסביב הרבי שואל לזר - מנקה משיב, -חריף הוא.

לא אצלי פה יפה יתפתח בישיבה מקומו ורק בה הוא ייטיב לעלות בתורה כפורח.

והילד מקשיב וליבו בו רחב: בישיבה הוא ילמד הוא ושבע שנותיו -פונוביז!" שם גדלים בתורה כך נודע לו. יסע לו לשם. כן, יסע כבר עכשיו ואמו תארוז מזודה לו.

שומעים השכנים וזוקפים הגבות: על מה זה יסע כה רחוק וינדוד? -ילמד פה. גם כאן ישיבה יש וסטנדר בן שבע הילד תינוק הינו עוד, זקוק הוא לבית כסדר.

אך אימו - היא רואה את הזיק בעיניו ויודעת לקרוא את ברק אישניו. -נפרדת. ופנים מליטה במטפחת. וחיבוק אחרון שמזרים בעורקיו, תפילות ליידישע נחת.

עגלה מטלטלת נוסעת הרחק מי יבין לב הילד ומי יתעמק? -וואביוניק. האי פעם ישוב עוד הביתה? הנופים מתחלפים העבר מתנתק, יגדלוהו מסכת וברייטא.

לעולם לא נדע על דמעות שמחה, לעולם לא נדע לילותיו שבכה, רק נדע זאת: מני אז בית הוריו לא ראה הוא. ונייר מכתבים יספר לבדו על שמחה כי גדל בתורה הוא.

לא, את סוף הסיפור אז כלל לא שיער ילד בן שבע בודד לא עיטור תהילה, לא ייחוס או פאר ליוו את הבן הנודד.

מול עיניו לא עמדה אז תמונה מאירה לרגלי ארון קודש מוזהב... רק סטנדר של עץ וגמרא, וגמרא, לא מעבר נשא את עיניו.

ואתם שדפדפתם אל סוף הסיפור... אתם שזכיתם לעמוד ולכפוף...

סופות מלחמה סוערות ברחובות רעמי תותחים והלמות לבבות, -תרע"ד. והארץ רועדת מתחת. בחורים נמלטים, מתפזרות ישיבות, בחוצות להט חרב ופחד.

מוגף בית המדרש, ריק וקר האולם. נמלטו הלומדים, בלי נשמע כאן קולם -רק אחד פה. חודשים שיושב כאן כסדר,

עלם צעיר ששכח העולם,
-מול עיניו רק גמרא על הסטנדר.

לבדו. לבדו. מי ידע אי הוריו
כתונת בד מלבושו, מכנסיו, נעליו
-ולומד הוא.

חודשים הוא יושב כאן בחדר
מה יאכל, מה ילבש, איך יפגוש יקיריו?
כלום. עיניו בגמרא על הסטנדר.

פרוסות יבשות נשלחות לעיתים,
קפוא הספסל ודוקר כמחטים,
-ולומד הוא.
והדף הוא חמים ומשביע,
העתיד מעורפל, הספקות מבעיתים
והרמב"ם נהיר ומרגיע.

סופות מלחמה וסופות מושלגות,
צינה באויר, לבנים הגגות,
-הי הביטו!
מי יצא אל הגג באין כסות לו?
מצטנף בפינה מרוחות לועגות,
ושיניו בלי הרף נוקשות לו?

פה במים קפואים כותנתו יכבס
בידיו מנפנף וכולו מפרכס.
-יחידה היא.
זו כסותו לעורו, אין שני לה.
הן היום חמישי, לשבת יחדש,
חולצתו שיבש כאן הלילה.

ננעצות הרוחות כאלפי שיפודים
נעשה כל הגוף חידודין חידודין
-כך בשלג.
כהלל אז על גג בית הכנסת.
בכל יום חמישי רק שמים עדים
לסודה של חולצה מכובסת.

מי ידע אי הוריו לבדו לבדו.
את קרעי חולצתו יכסה בידו
-ולומד הוא.
כבר שנה שיושב כאן בחדר.
מי ידע גורלו, מי ידע עתידו.
כלום. עיניו בגמרא על הסטנדר.

ואתם שדפדפתם אל סוף הסיפור...

אתם שזכיתם לעמוד ולכפוף...

תש"ח
רחוב מודיעין. חדר צר כפרוזדור
מיטות של ברזל וחלון קט לאור.
מפגיזים.
מוכרחים להחשיך את החדר!
שקי חול כבדים משמשים כמסתור,
ובלי אור איך ילמד כאן כסדר?

אפלולי החדרון ואפל גם הלב,

והחושך מוחש ממשי וכצורב,
-הן מוכרח הוא.
הן מוכרח הוא ללמוד בינתיים!
כגיבור משותק, על מיטה הוא יושב,
וכדג שהוצא מן המים.

ופתאום רעיון כברק שמאיר
והלב מתרחב והמוח בהיר
-הבוידעם!
הן אפשר לעלות וללמוד בו.
יטפס לתוכו, הנרות שם יבעיר,
וימשיך בענין שעמד בו.

בין שורות לבנים מבליח הנר
הקירות עירומים והטיח נושר
-ושמחה שם.
ושמחה מציפה וגולשת.
ופתאום כל הבוידעם כולו מזמר,
מזמר עם סברה מחודשת.

מזמר ולמרות ששח כבר הגב,
ואבד לו ביתו ואבדו גם כתביו
-אלמוני כאן.
מעטים יפקדו את החדר.
אך חדווה בליבו, אך שירה כל חייו,
כי הוא חי. כי גמרא על הסטנדר.

ואתם שדפדפתם אל סוף הסיפור...

אתם שזכיתם לעמוד ולכפוף...

ים מגבעות ממלא יציעים,
הכל על רגליים קמים מריעים
-גדול הדור.
ועולה השירה ובוקעה רקיעים
עוד ימים לימי מלך יוסיפו.

והשיר לא נפסק וכגל אחר גל,
מתגבר וסוחף ומקיף הקהל.
-גדול הדור!
אשרי מי שרואה בעינים,
כתבים, צלמים, האויר מחושמל
כל הארץ כורה לו אזניים.

דריכות באויר נשימה עצורה,
לדבריו ממתניים בשקיקה במורא
-עוד מעט.
גורלות הוא יחרוץ בשפתיים.
רק אחד בקהל עוד רכון על גמרא
כי אפשר עוד ללמוד בנתיים.

ואתם שדפדפתם אל סוף הסיפור
וראיתם ראשיותו כי מצער,
יעלה על לבכם בלי ספק אז הרהור,
מחשבה אחת של מוסר.

אתם הכותבים את סיפור חייכם,
אל תשאו עיניכם לתהילה,
אל תכתבו את הסיפור מהסוף
-כתבו אותו מהתחלה!"

